

88

36-64

08.04.2013

8965

15 JUN 2013

18 NOV 2010

Հայկական ՍՍՌ Մանկ. Ինստիտուտի Հեռակա Բաժին

ԼԵԶՎԱԳՐԱԿԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

I կուրս

ՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՑՈՒՑՄՈՒՆՔ ԱՆՏԻԿ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ

1940—41 ՈՒՍ. ՏԱՐԻ

Անտիկ գրականության ուսումնասիրությունը պետք է սկսել զրքի ներածականից:

Առանձնապես պետք է կանգ առնել ներածականի վրա, որովհետև նրա մեջ շարադրված են այն դիտավոր ու հիմնական սկզբունքները, որոնք պարզաբանում են անտիկ գրականության մի շարք հանգուցային խնդիրներ: Այդ սկզբունքները մեզ տալիս են մարքսիզմ-լենինիզմի ուսուցիչները:

Այդ սկզբունքների հիման վրա ներածականում ցույց են տրված այն նախադրյալները, որոնցից ծնունդ են առել հունական արվեստն ու վիպագրությունը, մեկնաբանված է դիցաբանությունը, որը հանդիսանում է հունական ժողովրդի ստեղծագործությունը և բնության հաղթանակումն այդ ժողովրդի երեվակայության միջոցով, նշված է հունական վիպերգության և հունական հասարակական ակադեմիայի միջավայրի, ակադեմիկայի, ինչպես և այն պատճառները, որոնց հիման վրա Հասարակական միջավայրը մարդկության մանկության շրջանում ստեղծեց այնպիսի վիպերգություն, որը շարունակում

1891
41

է մեզ պատմաւել գեղարվեստական հաճույք և պահպանել և որոշ չափով նորմայի ու ամհասանելի տիպարի նշանակութեամբ (Մարքս):

Մարքսը «Քաղաքատնտեսութեան քննադատութեան» ներածականի մեջ (էջ 57) գրում է, որ հունական դիցաբանութեանը հանգիստացել է հունական արվեստի հոգը, այդ արվեստը սնուցանող մայրական գիրկը: Մարքսի այս դրույթը հաստատում է հունական ողջ արվեստը, գրականութեանը բազմաթիվ օրինակներով: Այս օրինակները պետք է դիտել գրքի ուսումնասիրման ժամանակ և առանձնացնել յուրաքանչյուր կոնկրետ մոմենտ:

Գրական ստեղծագործութեանները սերտորեն կապակցված են իրենց ժամանակաշրջանի հասարակական միջավայրի հետ և արտահայտում են տվյալ ժամանակաշրջանի հասարակական տրամադրութեանները, հասարակական խավերի ըմբռնումներն ու տենչերը, քաղաքական իդեալները, այդ խավերի պայքարը: Գրական ժանրերի (քնարերգութուն, դրամա և այլն) ուսումնասիրութեանը պետք է կատարել այնպես, որ յուրաքանչյուր գեղարվեստական երկի մեջ հնարավոր լինի վեր հանել այդ տրամադրութեանները, պայքարը, պարզել, թե հասարակական մի խավի ձգտումների ու աշխարհայեցողութեան արտահայտիչն է հեղինակը, ցույց տալ, թե ինչպես գրական ժանրերն անտիկ աշխարհում ծառայել են որպես գենք քաղաքական հակամարտ ուժերի ձեռքին նրանց տիրապետութեան ամրապնդելու համար և որպես հայելի անդրադարձել ժամանակաշրջանի աշխարհայեցողութեանը:

Հոսմեական գրականութեան ուսումնասիրութեան համար պետք է հատուկ ուշադրութեան դարձնել հոսմեական գրականութեան նշանակութեան վրա որպես հունական կուլտուրայի հաղորդիչ՝ եվրոպական կուլտուրայի նոր ժամանակաշրջաններին: Անհրաժեշտ է հանգամանորեն մշակել այն տվյալները, որոնք վերաբերում են Հոմերի ստրկատիրական ֆորմացիայի քննթաղութեանը, հունական գրական ձևերի փոխանցմանը

հոսմեական պոեզիայի մեջ, բանաստեղծների վերաբերմունքին իշխող դասակարգերի նկատմամբ: Պետք է լավ ծանոթանալ նույնպես հոսմեական թատրոնին և դրամային, գրական ողջ-պոեզիաներին: Առանձնապես անհրաժեշտ է կանգ առնել հոսմեական գրականութեան սակեղարի վրա և այնուհետև մշակել կայսրութեան ժամանակաշրջանի գրականութեան վերաբերյալ գետնգլխած նյութերը:

Ձուգահեռ այն մեջբերումների, որոնք քաղված են մարքսիզմ-լենինիզմի կլասիկների ստեղծագործութեաններից՝ պետք է կարգալ էնգելսի «Լևտանիքի, մասնավոր սեփականության և պետության ծագումը», որի մեջ բացատրիկ լրիվութեամբ ու հստակութեամբ պարզաբանված են ողջ անտիկ աշխարհը և գրական բազմաթիվ խնդիրներ: Ստրուկտուրի իրավական ու տնտեսական վիճակի լավագույն պարզաբանումը, բացի էնգելսի այս գրքից, կարելի է տեսնել ընկեր Լենինի «Պետության մասին» աշխատութեան մեջ, որը հայերեն հրատարակվել է թե առանձին և թե իբրև հավելված Լենինի «Պետութեան և հեղափոխութեան» գրքի:

Որպես պարտադիր ընթերցանութեան նյութ համեմատաբարում եմ հետեւյալը:

Հոմերոս.—«Իլիական», «Ոդիսական» (Թարգմ. Ղազիկյանի կամ Յ. Շմիդթի կազմածը, որը Թարգմանել է Փ. Վարդանյանը. տես գրքի էջ 440-ի ցուցակը):

Հեսիոդոս.—«Աշխատանք և օրեր» (ռուսերեն Гесиод—Труды и дни). հայերեն Թարգմ. չկա:

Եսխիլոս.—Պրոմեթեոս (Эсхил.—«Прикованный Прометей»):

» «Օրեստես», («Орестея»), ռուսերեն:

Սոփոկլես.—«Եղիպոս արքա» (Софокл.—«Эдип царь»):

» «Անտիգոն» («Антигона»):

Եվրիպիդես.—«Մեդեա»:

Արիստոփանես.—«Զիալորներ», «Ամպեր» (տես ռուսերեն ժողովածու՝ «Комедии», նույն հեղինակի):

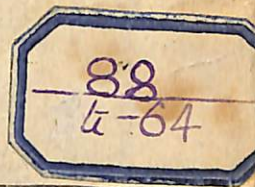
Վերգիլիոս.—«Ենեական» (Вергилий—«Энеида»):

«Սահի Եզոպոսի», թարգմ. Ս. Բժշկյանի (Եզոպոսի մա-
սին կարդալ Ս. Քամալյանի կազմած «Եզոպոսի
կյանքը»):

Որպես օժանդակ գրականություն հանձնարարել է՝
Н. Ф. Дератани.—«Хрестоматия по античной литера-
туре», т. I, Греция.

» «Хрестоматия по античной литературе»,
том II, Рим.

Լեզվակի ԴԵԿՆՆՍ

ՎՖ 2363, Մանկ. Ինստ. տպ., պատվեր 432, տիրած 250, 1940 թ.

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0319395

8965